

Metsä, mieleni maisema

Hakkuiden muokkaama maa

LAB-ammattikorkeakoulu

Kuvataiteilija (AMK)

2021

Anna Tsykarev

Tiivistelmä

Tekijä(t) Tsykarev, Anna	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Valmistumisaika 2021
	Sivumäärä 27	
Työn nimi Metsä, mieleni maisema Hakkuiden muokkaama maa		
Tutkinto Kuvataiteilija (AMK)		
Toimeksiantajan nimi, titteli ja organisaatio LAB-ammattikorkeakoulu		
Tiivistelmä <p>Metsä, mieleni maisema -opinnäytetyössä tarkasteltiin metsän merkitystä useasta eri näkökulmasta. Kirjallisessa osiossa pohdittiin Suomen metsien tilaa, metsähakkuita sekä ihmisten lähestymistä metsin. Opinnäytetyössä tarkasteltiin ihmisten suhtautumista metsähakkuihin sekä perehdyttiin puuhun materiaalina. Tekstissä käsiteltiin myös taiteilijoita, jotka hyödyntävät luonnon materiaalia taiteessaan.</p> <p>Taiteellisessa työssä pohdittiin metsähakkuun vaikutusta maisemaan. Teoksen materiaalina toimivat entisen metsän osat, eli puiden kannot. Opinnäytetyön taiteellisessa osiossa pyrittiin jäljittämään metsähakkuiden jälkeistä tunnelmaa audiovisuaalisin keinoin. Taiteellinen produktio kokonaisuudessaan oli installaatio, joka koostui kuivista puun kannoista sekä läheisyydessä soivasta äänitteestä, josta kuului haastattelu. Haastattelussa henkilö kertoi omasta kokemuksesta metsän hakkuuseen liittyen.</p> <p>Hakkuihin liittyi paljon tunteita ja mielipiteitä, mutta tärkein päätelmä opinnäytetyössä oli kertoa entisen metsän tarina.</p>		
Asiasanat metsähakkuu, maisemasaaste, minä ja metsä, audiovisuaalinen		

Abstract

Author(s) Tsykarev, Anna	Type of Publication Thesis, UAS	Published 2021
	Number of Pages 27	
Title of Publication Forest, the landscape of my mind The land shaped by felling (s)		
Name of Degree Bachelor of Arts (UAS)		
Name, title and organization of the client LAB University of Applied Sciences		
Abstract Forest, the landscape of my mind - thesis examined the significance of the forest from several different perspectives. The written section discussed the state of Finland's forests, deforestation and people's stance on forests. Thesis examined people's attitudes towards deforestation in Finland. The thesis also examined the use of wood as a material in art. The artistic work consists of tree stumps. The artistic part of the thesis imitates the atmosphere after deforestation through audiovisual medium. The artistic production as a whole was an installation consisting of dry stumps of wood and a recording playing at the museum. The recording was an interview in which a person talked about their own experience with forest logging. The subject of the thesis evoked many emotions and opinions about deforestation. The most important conclusion in the thesis was to tell the story of the former forest.		
Keywords Deforestation, landscape pollution, forest and I, audio-visual		

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Metsä ja kuvataide.....	2
2.1	Luonto taiteen materiaalina.....	2
2.2	Puu materiaalina.....	3
2.3	Taiteilijat	5
2.3.1	Richard Long	5
2.3.2	Cornelia Konrads	7
2.3.3	Andy Goldsworthy	8
2.3.4	Chris Drury	9
3	Metsä, kallein luonnonvaramme	12
3.1	Tuhansien metsien maa.....	12
3.2	Metsä meidän jälkeemme	12
3.3	Kokemuksia metsähakkuusta	13
3.4	Hakkuun jälkeinen maisema	15
4	Produktion menetelmät.....	18
4.1	Menetelmänä kuvanveisto	18
4.2	Teoksen lähtökohdat	18
4.3	Produktion prosessi	19
5	Yhteenveto	25
	Lähteet	26

1 Johdanto

Opinnäytetyöni aihe on kiteytettynä metsän käyttö ja hakkuiden aiheuttamat muutokset maisemassa. Aihe kiinnostaa minua, koska koen vahvasti syvää kiintymystä metsiin. Arvostan metsien ekologista rikkautta sekä metsien roolia erilaisten lajistojen ekosysteemeissä. Metsäteollisuus Suomessa pyrkii jatkuvaan ja kestäväan kasvatukseen ja myös takaa sen, mutta avohakkuut ovat tuhoisia, istutetaan metsän tilalle uutta taimikkoa tai ei. Avohakkuu on metsänhoidollinen toimenpide, jossa tietyltä metsäalueelta kaadetaan kaikki paitsi muutamat siemenpuut. Avohakkuut suoritetaan yleensä silloin, kun metsän on kasvukiertonsa päätöspisteessä. Kasvukierron lopussa olevasta metsästä käytetään nimitystä, uudistuskypsä metsä. Opinnäytetyöni suuri innoittaja on kirja Metsä meidän jälkeemme (2019), jonka lukemisen seurauksena valpastuin metsien tilanteeseen.

Kirjallisessa osiossa käsittelen puuta materiaalina taiteessa, sekä luonnon materiaalien käyttöä taiteessa. Perehdyn neljään erilaiseen taiteilijaan, jotka omalla tavallaan käyttävät luontoa taiteessaan. Opinnäytetyötäni varten olen haastatellut erilaisia henkilöitä heidän kokemuksistaan metsähakkuista. Käytän opinnäytetyössäni nimeltä mainittujen henkilöiden haastatteluja kyseisten henkilöiden luvalla. Metsä on aiheeni, ja suhteeni juuri suomalaiseen metsään on tärkein teema opinnäytetyössäni. Opinnäytetyön tärkein tekijä on kokemukseni metsään liittyen, miten metsä on vaikuttanut minuun, millaisia tuntemuksia metsä tai sen hakkuu on aiheuttanut minussa ja elämässäni.

Taiteellisessa produktiossani käsittelen opinnäytetyön aiheita installaation kautta. Installaatio koostuu vanhoista puun kannoista sekä samassa tilassa soivasta äänitteestä. Aihetta rajatessani käsittelen enemminkin metsänkäytöstä ja sen teollisesta hyödyntämisestä aiheutuvaa niin sanottua maisemasaastetta. Suomalainen metsäteollisuus on keskiössäni, sillä pystyn näkemäni perusteella ja alustavan tutkimuksen mukaan toteamaan jotain suomalaisesta metsän käytöstä. Ihmisten kokemukset metsissä ja metsiin liittyvissä seikoissa ovat minusta tärkeä osa opinnäytetyön teemaa.

Haluan taiteellisen produktioni kautta nostaa vallitsevat metsäkysymykset ihmisten pariin. Kyseessä ei ole niinkään kannanotto tai protesti suomalaista metsätaloutta kohtaan, vaan pikemminkin henkilökohtainen tarve ottaa asia esille. Koen suurta vastuuta sanoa aiheesta jotain. Opinnäytetyöni on monumentti suomalaiselle metsälle.

2 Metsä ja kuvataide

2.1 Luonto taiteen materiaalina

Luonto on inspiroinut ihmisen tekemää taidetta koko ihmishistorian ajan. Ihminen on imitoinut luontoa ja toistanut sen värejä ja kuvioita, rakentanut taloja ja koneita luontoon nojaten. Moni taiteilija käsittelee taiteessaan luontoa ja siihen kohdistuvaa räsitetä ihmisen toimesta. Luonnon materiaalien käyttö taiteessa on yleistä, ja melkein kaikki materiaalit ovatkin alkuperältään luonnosta: kuvanveiston savi ja kipsi, maalauksessa pigmentit ja öljyt. Luonnonmateriaaleja on helppo löytää omasta lähiympäristöstä, ja niiden hyödyntäminen taiteessa on kannattavaa ja kestäväää.

Oman opinnäytetyöni aihetta on käsitelty taiteessa esimerkiksi Forest art project – nimisessä tapahtumassa, jossa taiteilijat ja tieteilijät ovat yhdistäneet voimansa nostattaakseen metsän arvoa taiteen ja tieteen avulla. Projektissa on ollut mukana useampi taiteilija, ja sen nimissä on järjestetty näyttelyitä.

Ympäristötaide, maataide ja tilataide ovat nykytaiteen yllättävimpiä ja elinvoimaisimpia taidekentän osa-alueita. Ympäristötaide ei ole erillinen osa laajemmasta ympäristöstä, se on aktiivinen osapuoli, ja siihen liitetään usein juurikin ympäristöön liittyviä kysymyksiä. Nämä kysymykset tulevat usein taiteen ulkopuolelta: Miten vastuu ympäristöstä liittyy taiteen tekemiseen ja sen vastaanottoon. Pitäisikö taiteen ottaa kantaa ympäristökysymyksiin ja jos kyllä, niin saako taidetta kritisoida ainoastaan sen ympäristöön liittyvissä kannanotoissa? Tähän liittyy monia hankaluuksia, koska silloin joutuu ikään kuin aina kysymään kaksi kysymystä ympäristötaideteoksista: taiteen näkökulmasta ja ympäristön näkökulmasta. (Naukkarinen 2003, 9.)

Ympäristön muokkaaminen monilla eri tavoilla on aina ollut ihmisen perustoimintaa. Lähtökohtaisesti maisemaa muokattiin helpomman elämän saavuttamiseksi ja ihmisen luoman teknologian kautta. Ympäristö muuttuu jatkuvasti pienillä ja suurilla teoilla, lapset rakentavat puron, metsä kaadetaan ostoskeskuksen edestä. Kaupunkeja kaavoitetaan, teitä rakennetaan, ympäristötaide on siis ympäristön käsittelyn ja toki myös muokkaamisen keino. (Naukkarinen 2003, 17.)

Ympäristötaiteeseen liittyy monia niin sanottuja vääriä kysymyksiä, koska ympäristötaideteos voi mielestäni olla vain yksittäinen taideteos siitä huolimatta, onko sen materiaali tai muu olosuhde määrittänyt sen ympäristötaiteeksi tai ei. Ympäristötaidetta on helppo asettaa ympäristön asianajajaksi ja usein tämä on asian laita. Ympäristötaiteella voi konkreettisemmin tuoda vaikutelmia ja jopa ottaa vahvasti kantaa ympäristökysymyksiin, niin kuin

kaikella muullakin taiteen muodolla. Luontoa käsitellään kaikessa taiteessa, oli kyseessä mikä aikakausi tahansa, mutta jostain syystä ympäristötaide on leimautunut automaattisesti ympäristön edustajaksi. On olemassa ympäristötaidetta tai luonnonmateriaalista tehtyä taidetta, joka ei ota kantaa ympäristökysymyksiin. On kuitenkin enemmän sellaista taidetta, joka materiaalillaan tai sijainnillaan ottaa kantaa juuri näihin asioihin.

2.2 Puu materiaalina

Puuta on käytetty todella paljon veistotaiteessa läpi historian. Puuta on ollut paljon, ja sen saatavuus on ollut vakiota. Materiaalilla on kuitenkin omat heikkoutensa ja se on verrattessa heikompaa kuin kivi, luu tai metalli. Ennen ei ollut samanlaisia suojalakkoja ja yhtä kehittyntä puun käsittelytaitoa, vaan puuveistokset olivat alttiita kosteudelle ja tulelle, sekä tuholaisille ja muille hyönteisille. Puun heikkoudet ovat mahdollisesti myös inspiroineet marmorin käyttöön oton veistäjien keskuudessa. (Penny 1993, 123.)

Ennen nykyistä kehittyntä puunkäsittelytaitoa, puun veistoa lähestyttiin usein ottamalla haltuun kokonainen puunrunko, josta poistettiin materiaalia veistäen. Toteemipaalut ja reliefit toteutettiin silloin kokonaisista ja yhtenäisistä puunkappaleista, ennen liiman ja muun puutappiteknologian kehittymistä. (Penny 1993, 123.)

Puut ovat kantaneet ihmisen silmissä hengellisiä voimia ja uskottiin, että puiden henget inspiroivat ihmisiä veistämään niistä palvottuja olentoja. Vanhimmat puuveistokset, kuten monet muutkin rakennelmat ovat peräisin muinaisesta Egyptistä, jossa pyhät olennot ja hengellinen tietoisuus olivat kaikki kaikessa. Muinaisuudesta huolimatta on todisteita siitä, että egyptiläiset olivat koostaneet veistokset useasta eri puukappaleesta. Suurimmat veistokset olivat siihen aikaan egyptiläisten rakentamat kunnianosoitukset kuninkailleen, ja ne oli tehty niin sanotusti yksi yhteen eli tietyn kuninkaan tai faaraon mittojen mukaan. (Penny 1993, 123.)

Suomessa puun käyttö taiteessa ja rakentamisessa oli paljon runsaampaa kuin etelän maissa. Suomessa kivenkäsittelytaito oli huonompaa ja kivilaadut kovempia, ja siitä syystä savi ja puu olivat suuremmassa käytössä sekä pyhien hahmojen ikuistamiseen että arkipäiväisten esineiden rakentamiseen. Suomen vanhimmat puuesineet ovat noin 4000 – 5000 vuotta vanhoja. Vanhin puuesine on löydetty suon kaltaisesta ympäristöstä usean metrin syvyydestä, ja tämä lienee myös syy sen pitkäikäisyydelle. Puulla on materiaalina monia uskomattomia ominaisuuksia, mutta suurenmoisista näistä on ehdottomasti puun kyky säilyä ja kovettua hapettomissa tiloissa, kuten suon pohjalla. Suohon uponnut puu

saa melkein pä kivimäisen struktuurin ja voi säilyä muuttumattomana tuhansien vuosien ajan. (Sarajas-Korte 1987, 7.)

Puu voi säilyä vuosisatoja kuolemansa jälkeenkin. Puut tarjoavat elämää monelle eliölle elämänsä aikana, ja sitä suuremmalle eliökunnalle keloutumisensa jälkeen. Kelona puu voi seistä vielä 200 vuotta, ja maakelona se voi säilyä toiset 200 vuotta. Maasta nostetut kannot voivat pysyä kovana puumateriaalina monia kymmeniä vuosia kuten kuvassa 1 näkyy.

Puu on elävä olento ja materiaali, ja sen myötä se on myös kuolevainen ja katoava. Puu on ollut ihmisen matkassa siinä missä elämä ja kuolema itse. Kuolevainen puu on myös itse elämän metafora, se kasvaa ja kuihtuu pois kunnes syntyy uudelleen. Puu on uusiutuva luonnonvara, ja ihminen on hyödyntänyt puuta juuri näiden ominaisuuksien takia. Puumateriaali tarjosi kaiken, mitä ihminen saattoi toivoa. Lämpö ja valo olivat puun polton olennaisimmat hyödyt ihmiselle, myöhemmin siitä rakennettiin kodit, huonekalut ja kirkot. (Sarajas-Korte 1987, 8.)

Suomalaisia on usein kuvattu metsäkansaksi, katajaiseksi kansaksi. Kataja kuvasi suomalaista sisukkuutta, jota pieni maa kahden kilpailevan valtion välissä tarvitsikin. Kataja saattoi taipua ja vääntyä, muttei koskaan katkennut. Metsä ja puut näissä suomalaisuuden vertauskuvissa kuvasivat kansan urheutta ja syvää voimaa. (Sarajas-Korte 1987, 9.)

Kuva 1. Kantokasa Lappeenrannan Mustolassa

Metsä oli aina läsnä suomalaisten elämässä, puuta oli kaikkialla. Metsästä tehtiin peltoja ja kylvettiin viljaa, metsistä saatiin saalis ja rakentamisen materiaalit. Työkalut, veneet ja lelut olivat puuta, ja myös puunveistäjät olivat suuressa arvossa. (Pallasmaa 1987, 17.)

On sanomattakin selvää, että puu materiaalina oli Suomelle kallisarvoista. Rakennusmateriaalina puu oli järeää ja kestävä, ja sitä oli saatavilla rajattomasti. Suomalaiset ovat kansana oppineet jalostamaan ja hyödyntämään puuta kaikessa toiminnassaan, mutta lähestyminen siihen on muuttunut välinpitämättömämpään suuntaan. Ihmisten vastuulla on käyttää kallisarvoista puuta kestävällä ja luontoa kunnioittavalla tavalla myös siten, että tulevat ihmiset pääsevät sekä nauttimaan puun kauneudesta, että käyttämään sitä materiaalina.

2.3 Taiteilijat

Monet taiteilijat hyödyntävät luonnon materiaalia ja sen kautta ottavat kantaa tai luovat vaikutelmia taiteessaan. Luonnon materiaaleja käyttäviä taiteilijoita tai ympäristötaiteen tekijöitä on monia, ja luontoa hyödynnetään taiteessa todella laajalla tavalla. Taiteessaan luonnon materiaalia hyödyntäviä taiteilijoita ovat esimerkiksi Richard Long ja Cornelia Konrads.

Luonnon materiaaleja on käytetty taiteessa usein hyvin jalostetussa muodossa. Puuta veistetään muotoihin, jotka kuvaavat jotain aivan muuta kuin materiaalia itseään. Veistoksissa käytettävät puu, kivi, savi, kipsi ja muut materiaalit ovat usein vain keino saavuttaa haluttuja lopputuloksia. Monet taiteilijat kuten Richard Long tai Andy Goldsworthy käyttävät luonnon materiaalia siten, että materiaalin muoto usein pysyy tunnistettavana tai samana. Nämä taiteilijat siirtävät käyttämäänsä materiaalia haluamallaan tavalla ja muokkaavat sitä melko vähän. Longin ja Goldsworthyn lisäksi taiteilija Chris Drury käyttää luonnon materiaalia kunnioittaen sen alkuperäistä ilmettä ja muotoa.

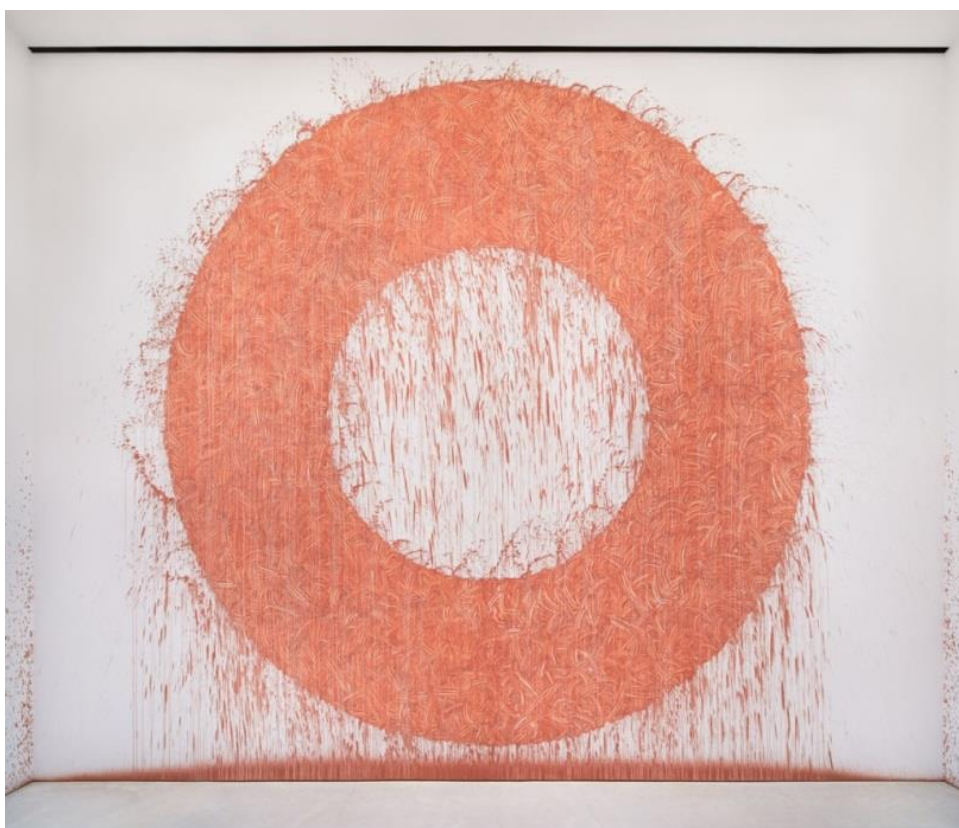
2.3.1 Richard Long

Richard Long on niin sanottu maataiteilija, ja hänet tunnetaan luonnon materiaaleja käyttävänä taiteilijana. Maataide tarkoittaa melko erilaisia asioita, ja sitä voi tulkita omalla tavallaan. Longin taiteessa maataide tarkoittaa taiteilijan tapaa kulkea maastossa ja tehdä maaperästä ja alueesta taidetta itsessään. Long on myös melko vapautunut taiteilija, ja hänen teoksiaan voi kategorisoida myös käsitetaiteeksi. Richard Long on ainoa taiteilija, joka ollut Turner-palkinnon ehdokkaana neljästi. Long toteuttaa monia teoksia performatiiviseen tapaan, ja hän käyttää taiteessaan myös tekstiä ja valokuvaa. Long on vaatimaton

tekijä, ja hänen maanläheinen toimintatapansa herättää nöyrää kunnioitusta. Hänen työsään heijastuu taiteilijan kunnioitus ja arvostus luontoa kohtaan. (Cohan.)

Longin tapa tehdä taidetta vaihtelee hyvin intiimistä ja yksityisestä kokemuksesta hyvin julkiseen tuotantoon. Taiteilija on pitänyt monia näyttelyitä, mutta viihtyy myös koiransa kanssa maastossa. Julkisissa teoksissa Long saattaa valmistaa teoksen suoraan seinälle tai lattialle. Kuvassa 2 Long on maalannut käsin mudalla suoraan seinään. Olen nähnyt videon, jossa Longin työskentelee yhden samankaltaisen ympyrän kanssa sisätiloissa saksilavan ja kuljettajan avulla. Videolla Long työskentelee nopeasti ja spontaanisella tavalla.

Long tuottaa taiteessaan visuaalisesti todella monipuolisesti erilaisia teoksia. Taiteilija on tunnettu maataiteestaan, joka syntyy Longin kävelyn seurauksena. Long jakaa itse työnsä usein paikkakohtaisesti ja kuvaa teoksensa paikan päällä. Kävelyreissujen yhteydessä taiteilijan päämäärä ei ole niinkään valmistaa jokin taideteos, vaan tutustua ympäristöönsä ja mahdollisesti saada siltä inspiraatiota. Useat Longin teokset eivät saavuta muiden ihmisten katseita. Taiteilija liikkuu ympäristöissä jättäen sinne jälkensä, askeleensa ja tekee matkan varrella ympäristöön jonkin teoksen. Taiteilijan omin sanoin, hän käyttää maailmaa sellaisenaan löytämisen hetkellä. (Lailach 2007, 74.)

Kuva 2. Richard Long, Red gravity, 2015 (Long 2015)

Long kuvailee omaa työtään usein välttämällä termiä maataide (englanniksi land art). Taiteilijan omasta mielestä termiin liittyy liian vahvoja assosiaatioita Pohjois-Amerikan monumentaalista maataideteoksista, ja hänen taiteensa on täysin eri asia. Taiteilija itse kuvaa taidettaan löyhästi, haluamatta kategorisoida sitä. Hän itse käyttää maataiteen sijaan termejä Arte Povera tai käsitetaide.

2.3.2 Cornelia Konrads

Cornelia Konrads on ympäristötaiteilija ja tilannetaiteilija. Hän käyttää usein omasta lähiympäristöstä löytyviä asioita ja yhdistää niitä harmonisella tavalla. Konrads usein toimii impulsiivisesti taideteoksen luomisvaiheessa ja käyttää tilanteessa olevia asioita ja tavaroita taiteessaan, tästä tulee nimitys tilannetaiteilija. Usein hänen taiteessaan näkee raakoja luonnonmateriaaleja, joita hän on kasannut eräänlaisiksi installaatioiksi ja tilanteiksi (kuva 3). Konrads valmistaa usein tietyille paikoille ns. mittatilaustöitä tai paremmalla termillä site-specific-teoksia, jotka ovat vain tietylle paikalle luotuja paikan vaikutuksesta (kuva 4). (Art Docent Program 2019.)

Kuva 3. Cornelia Konrads, Passage, 2007(Konrads 2007)

Kuva 4. Cornelia Konrads, Settlement, 2010 (Konrads 2010)

2.3.3 Andy Goldsworthy

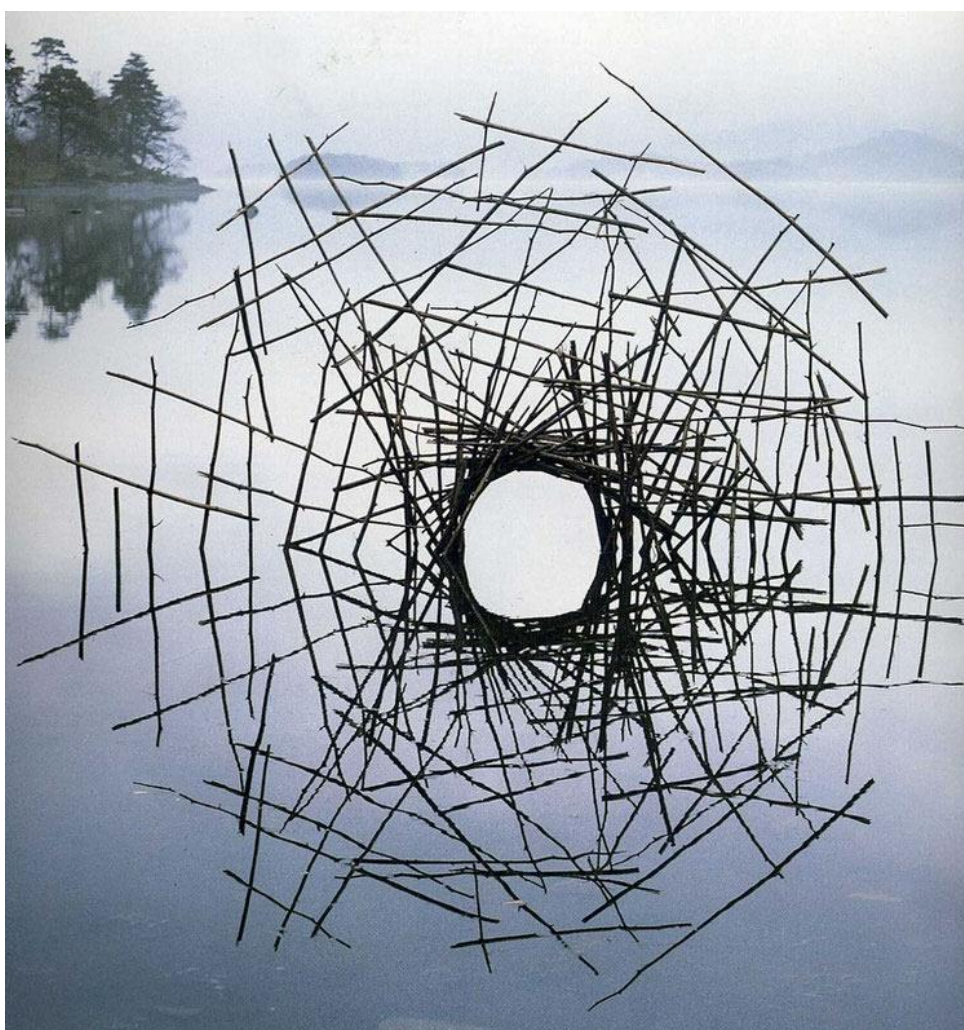
Ympäristötaiteen tunnetuimpia nimiä on kiistatta Andy Goldsworthy. Goldsworthy on Britanniassa syntynyt maataiteilija, valokuvaaja ja ympäristötaiteilija, ja hänet tunnetaan parhaiten hänen luonnon materiaaleista koostuvista taideteoksistaan. Hänen teoksissaan toistuu useasti samat kuviot ja muodot. Goldsworthy rakentaa usein pesänkaltaisia teoksia, ja ovaalit sekä munanmuotoiset pystysuuntaan kohoavat rakennelmat ovat hänen teoksissaan yleisiä. Hän toimii vuodenaikojen mukana ja jakaa teoksensa usein vuodenaikojen syklien mukaan. Materiaalit teoksiin löytyvät luonnosta, ja työskentely näiden materiaalien parissa on luontoa muokkaavaa, silti sitä kunnioittaen.

Goldsworthy työskentelee usein myös suuren työryhmän kanssa. Vaativan tilaus- tai julkisentyön toteuttaminen vaatii joskus myös isoa koneistoa ja järeitä työkaluja. Taiteilijan omin sanoin hän ei tyydy pitkäkestoiseen sisätiloissa työskentelyyn vaan kokee, että hänellä on aivan liikaa valtaa sisätiloissa, jolloin töistä tulee elottomia ja tylsiä. Hän kertoo, että usein näyttelyn ripustamisen yhteydessä hän menettää syyn sekä motivaation sisällä työskentelyyn. (Thames & Hudson 2000, 11.)

Veistos pysyy pystyssä pyhällä hengellä, tai siltä se ainakin vaikuttaa. Suuri symmetrinen torni kohoaa pala palalta korkeammalle tuulisella rannalla. Goldsworthy hengittää syvään sisään, muttei uskalla hengittää ulos; hän asettaa tumman harmaan lituskan kiven veistoksen jatkoksi. Veistos päästää pienen napsahdavan äänen, ja monen tunnin uurastus lysähtää sekunnissa kasaan. Taiteilija hengähtää nopeasti ulos ja kiroaa, pitää luovan

taun ja päättää palata teoksen pariin hieman myöhemmin. Usein teoksen valmistuessa Goldsworthy ehtii valokuvata rakennelman, ennen kuin luonto ottaa omansa takaisin ja asettaa materiaalin takaisin alkuperäiseen muotoon. Useat teokset kommunikoivat suoraan ympäristön kanssa ja ympäristö niin sanotusti täydentää teoksen, kuten esimerkiksi kuvassa 5 vedessä olevan teoksen heijastuksesta tulee osa teosta.

Taiteilija pyrkii tekemään työtä aina kun on mahdollista, joka päivä jos tilanne sallii. Hän kokee jokaisen oman teoksensa olevan yksittäinen omalaatuinen teos, mutta näkee myös sen osana suurempaa kokonaisuutta, joka on muistelmia hänen elämästään. Goldsworthylle aika ja paikka liittyvät aina muutokseen. Aitoa muutosta voi ymmärtää ja kokea ainoastaan olemalla paikallaan yhdessä paikassa. (Thames & Hudson 2000, 7.)

Kuva 5. Andy Goldsworthy (Jacquot & Taylor)

2.3.4 Chris Drury

Chris Drury on kuvanveistäjä ja Richard Longin tapaan eräänlainen maataiteilija. Maataiteilijalla kuvataan taiteilijoita, joiden työskentelyyn kuuluu usein tietyissä ympäristöissä

kävely, jonkinlainen eteneminen ja materiaalin keruu matkan varrelta. Long on kuitenkin alan ammattilainen ja omanlaisensa sellainen, sillä hän kävelyn ja keräilyn seurauksena loi kävelyllään, askelillaan teoksia maahan.

Drury käyttää taiteessaan melko perinteisiä luonnonmateriaaleja kuten puuta ja kiveä, mutta hän hyödyntää myös esimerkiksi luuta, höyheniä sekä villaa. Taiteilija itse kokee todella vahvasti, että ihmisten tapa erotella luonto kulttuurista on käsittämätön. Druryn tapa työskennellä luonnossa ja luonnonmateriaaleilla ei ole sen kummempaa kuin maa-laaminen tai muut taiteen muodot. Ihmisen käsitys luonnosta, sen olevan joku erillinen osa kulttuurista on illuusiota. Luonnon ja kulttuurin välinen jakauma on taiteilijan mielestä illuusio, eikä sitä siis ole olemassa lainkaan, ihmiset ovat siis yhtä luonnon kanssa (Drury 1995.)

Taidemaailmassa jaetaan usein taideteoksia eri kategorioiden alle, joka tavallaan mahdollistaa niiden luokittelun sekä vertailun. Drury kokee vahvasti tämän jaottelun olevan turhaa, ja sen takia hänen työnsä luokittelu maataiteeksi tai ympäristötaiteeksi olisi kapeakatseista. Luonnon romantisointi ei ole Druryn päämäärä, vaikka useat hänen työnsä herättävät katsojan huomaamaan luonnon kauneuden ja ainutlaatuisuuden.

Luonnon ja taiteen asettaminen kaiken muun yläpuolelle ei ole taiteilijan tavoite, eikä taiteen tekemisen lähtökohta ole myöskään poliittinen tai moraaliin perustuva. Drury yksinkertaisesti tutkii sisäistä luontoaan ihmisenä. Hänen useat veistöksensä eivät välttämättä kohtaa perinteisen veistoksen standardia. Teokset ovat usein melko käytännöllisiä installaatioita, kuten luolia tai suojaisia kivirakennelmia.

Luonnontilassa olevien teosten lisäksi Drury on tehnyt myös hyvin komplekseja ja yksityiskohtaisia rakennelmia (kuva 6.). Kutsun näiden teosten ansiosta Drurya tuttavallisesti lempinimellä Risu-arkkitehti. Taiteilija lähestyy materiaalia hyvin suorasukaisesti ja usein hänen teoksissaan luonnonmateriaali on itsessään teos. Kuvan 7 teoksessa Drury lähestyy materiaalia melko käytännöllisesti, ja tällöin materiaalista tulee teosta tukeva osa, ei sen täydellinen ydin.

Kuva 6. Chris Drury, Tree Vortex, 1996 (Drury 1996)

Kuva 7. Chris Drury, Land Water Vessel and Land and Water, 2011 (Drury 2011)

3 Metsä, kallein luonnonvaramme

3.1 Tuhansien metsien maa

Suomi on tuhansien järvien ja metsien maa. Suomalaiset elävät pohjoisella eli boreaalisella vyöhykkeellä, ja maata peittää tiheä ja rehevä havumetsävyö. Suomen metsät ja sen luonto kestävät neljä täysin erilaista ja omalla tavallaan rajua vuodenaikaa, jossa puut onnistuvat kasvamaan satoja vuosia vahvoiksi ja ylväiksi.

Suomen metsä on luonnonkaunis. Sanatarkoituksessa luonnonkaunis viittaa metsien villiin olemukseen ja sen mukaan mikään luonnonkaunis ei voi olla ihmisen vaikutuksen alaisena. Nykypäivän teollisuusmetsät kertovat vastakohtaisen tarinan Suomen metsästä. (Sepänmaa 2000, 9.)

Aiheeseen liittyy monia huomioon otettavia näkökulmia. Suomen metsätalous käynnistyi kiihtyvään nousuun sotien vaikutuksesta. Sotavelat oli maksettava, ja Suomen valuutta oli kaarnan peittämää pylväspuuta. Metsää kaupattiin, ja sen jalostuksen kautta metsätalous kiihtyi menekin kasvaessaan yhä suuremmaksi. Metsätalousala on monen tuhannen ihmisen tulonlähde ja työnantaja. Suomessa luonnonsuojelu ja sen tärkeys kasvavat aina merkittävää vauhtia vuosien kuluessa, ja ne määräävät metsätaloudella toimimista melko merkittävästi. Tilanne on kuitenkin vieläkin se, että puu on kallisarvoisempi kaadettuna kuin kasvavana puuna, rahallisesti ajateltuna.

Suomi on suurilta osin metsien peitossa. Puusto on nuorta, noin 50-80 vuotta vanhaa männikköä, ja pian nämä varhaisteinipuut kaadetaan ja tilalle istutetaan uutta. Metsien kierto on nyky maailmassa nopeaa, ja puuta tuotetaan tehokkaalla aikavälillä ja näissä olosuhteissa oikeaa metsää ei ehdi syntyä. Metsä on paljon muutakin kuin puiden uljas rivistö.

3.2 Metsä meidän jälkeemme

Metsä meidän jälkeemme (2019) on Anssi Jokirannan, Pekka Juntun, Anna Ruohosen ja Jenni Räihän kirjoittama teos suomalaisesta metsästä. Kirjan kirjoittajat ovat nuoria metsänomistajia, journalisteja ja tietokirjailijoita. Kirja on niin sanotusti metsäkirja uudelle sukupolvelle, jossa pureudutaan suomalaisen metsän teollistumiseen ja sen seurauksiin. Kirjassa haastatellaan alan ammattilaisia, kuten Metsähallituksen erikoissuunnittelijaa, metsähoidon emeritusprofessoria, metsäomistajia ja toimittajia.

Metsä meidän jälkeemme –kirja sai minut tolaltani jo ensimmäisten sivujen aikana. Suomalainen luonnontilainen metsä on muuttunut rajusti aikojen saatossa. Kirjaa lukiessani

koin todella vahvaa järkytyksen ja surun sekaista tunnemyräkkää: miksi en tiennyt tästä aiemmin, miksi kukaan ei kertonut, että suomalaista metsää käytetään kuin pelloilla kasvavaa viljaa, miksi metsä on pääosin teollisuuskäytössä ja harvat luonnontilaiset metsät saivat suojelun vasta silloin, kun ymmärretään, mitä olemme menettämässä. Häpesin pitkään sen jälkeen kun sain kirjan luettua. Häpeän tunne tuli todennäköisesti juuri tietämättömyydestäni aihetta kohtaan.

Metsäkeskustelu oli kirjan kirjoittajien mukaan vaikea aloittaa juuri sen Suomeen sijoittuvuuden takia. Vanhempi ikäpolvi muistaa vahvasti vielä ne ajat, jolloin metsänomistajilta voitiin kieltää omaan metsään puuttuminen, jos nämä kyseenalaistivat sen ajan tapoja käsitellä metsää. (Jokiranta ym. 2019.)

Olen todella kiitollinen siitä, että sain sattuman kaupalla käsiini tämän kirjan. Metsä meidän jälkeemme on todella tärkeä teos juuri tällä hetkellä. Suomen metsät ovat paremmissa asemassa kuin monen muun maan metsät, ja siitä on syytä olla ylpeä. Parannettavaa on Suomessakin. Metsät kehittyvät hitaasti ja ihmisen jäljen mitätöinti on tuskin enää mahdollista. Virheistä kuuluisi ottaa oppia ja jotta se olisi mahdollista, on aluksi myönnettävä, että tietyissä metsänhoidollisissa toimenpiteissä tehtiin mahdollisesti virhe.

3.3 Kokemuksia metsähakkuusta

Metsähakkuut ovat tuttuja todella monelle suomalaiselle. Suomalaiset ovat metsän ympäröimiä ja sadoilla tuhansilla suomalaisilla on omaa metsää. Metsäkysymykset kuuluvat kaikille, ja kansalla on oikeus vaikuttaa siihen, miten metsiä hoidetaan ja millaiseen käyttöön metsiä valjastetaan. On selvää, että metsät ovat omaisuutta, samalla tavalla kuin tontti, pelto ja auto, mutta kaikki nämä ovat osa suurempaa kokonaisuutta, jonka vaikutus yletyy yhteiskunnalliselle ja jopa globaalille tasolle.

Metsä on myös tulonlähde monelle ihmiselle. Rahapula on varmasti monelle arkinen tilanne, ja kun metsä on hoidettu hyvin ja harvennushakkuut on jo suoritettu, jäljelle jää vain avohakkuu. Avohakkuun seurauksena tietty metsäkaistale kaadetaan täysin.

Haastattelin opinnäytetyötäni varten kahta tuttavaani. Olen saanut molemmilta luvussa mainituilta henkilöiltä luvan käyttää heidän nimiä. Teemu Rantaniemi on ystäväni, joka koki todella rajun muutoksen rakkaassa ympäristössään metsähakkuun seurauksena. Hänen lapsuuden maisema, mökki ja sitä ympäröivä metsä olivat Rantaniemen kultaisia muistoja. Metsä avohakattiin ja tässä tilanteessa se oli oikea päätös, sillä vanhaan kuusimetsään oli iskenyt tuholainen, kirjanpainajatoukka. Metsän kaato oli armoteko muita ympäröiviä metsiä kohtaan, sillä saatuaan siivet toukka siirtyy helposti metsästä toiseen.

Rantaniemellä (2021) on monia ajatuksia metsätilanteesta Suomessa. Hän on oppinut asiasta niin sanotulla perinteisellä tavalla, isältä pojalle. Hän kokee, että suomalaisilla on vastuu tietää meitä ympäröivästä luonnosta, vaikka nykypäivänä olemmekin siitä ehkä erkaantuneet. Metsät ja järvet ovat teollisuuden raaka-aineiden ja ympäristöjen lisäksi kansamme kulttuuriperintöä. Rantaniemen mielestä suomalaiset ovat oppineet toimimaan kekseliäästi ja kunnioittavasti luonnon kanssa ja elämään maassa, jossa talvi ottaa melkein puolet vuodesta omakseen.

Haastattelin myös toista henkilöä, liris-Alicia Nousiaista. Nousiaisen luvalla käytän muutamia kohtia hänen haastattelustaan opinnäytetyössäni. Haastattelussa kävimme läpi perusasioita, kuten mikä alue oli kyseessä, missä metsä sijaitsi ja millainen suhde Nousiaisella oli metsään. Kyseessä oli Tuusulan alueella sijaitseva metsä, joka kaadettiin Nousiaiselle tuntemattomasta syystä. Hän ilmaisi vahvasti, että metsän kaataminen muutti koko paikan pysyvästi.

Ote liris-Alicia Nousiaisen haastattelusta:

Kysymys: Millaisia tunnelmia metsä herätti? Oliko se vanhahkoa metsää vai nuorta taimikkoa?

Vastaus: *Metsä oli vanhaa mäntymetsää. Se herätti suurta arvostusta ja kunnioitusta maatumme kohtaan. Se oli ajan saatossa saanut yllään hyvin vehreän maiseman.*

Kysymys: Millainen alue oli hakkuun jälkeen? Mitä tunteita se herätti?

Vastaus: *Hakkuun jälkeen jäljelle jäi tyhjä, avara maaperä. Metsä sijaitsi kahden omakotitalon välissä. Metsä toi suojan talojen välille, mutta nyt talot erottaa maisemasta helposti ja myös talojen pihapiirit näkyvät toisilleen.*

Kysymys: Miten hakkuu muutti lähestymistä alueeseen jos muutti?

Vastaus: *Ensimmäisen kerran kun huomasin asian, se herätti surullisia tunteita.*

Kysymys: Miten suhtaudut yleisesti hakkuisiin? Onko mielestäsi Suomessa hyvä metsätalous? Onko tarpeeksi suojeltua metsää?

Vastaus: *Metsätalous on maamme yksi isoimmista taloudenmuodoista ja se onkin kannattavaa Suomessa. Suojeltua ja koskematonta metsää saisi silti olla enemmän.*

Haastattelun ote päättyy tähän.

Nousiainen kertoi, että kyseessä oleva alue oli hänen vanhempien kodin lähiympäristössä. Hänelle tärkeä ympäristö oli muuttunut radikaalisti. Nousiainen kertoi, että hän oli viet-

tänyt metsässä paljon aikaa ja tutustunut sen avulla luontoon, kasveihin ja metsässä asuviin eläimiin. On aina harmillista, jos eläinten koti pyyhitään pois.

3.4 Hakkuun jälkeinen maisema

Olen kokenut itse lähimetsän katoamisen. Lapsena asuin perheeni kanssa Lappeenrannan Sammonlahdessa. Asuimme silloin kerrostalossa ja halusimme siskoni kanssa jatkuvasti ulos leikkimään. Paikalliset metsäalueet olivat näin aikuisena mietittynä melko pieniä palstoja, joiden käyttö oli puhtaasti virkistyskäytössä. Metsät olivat klassisia kaupunkimetsiä, joiden laidasta laitaan kävelyssä saattoi kulua alle 10 minuuttia. Lapselle ne metsäalueet olivat kuitenkin todella merkittäviä.

Metsät opettavat paljon asioita ihmisille. Metsissä opitaan syötävät ja vältettävät kasvilajit, kerätään mustikoita ja varotaan nokkosen polttoja. Teimme siskoni kanssa useita tutkimusretkiä lähimetsiin ja teimme aina uusia aluevaltauksia, mitä kauemmas kodista uskalsimme mennä. Lapselle metsä on oivallinen paikka kasvaa ja oppia uutta. Koen vahvasti, että olen aikuisena todella kiinnostunut luonnosta ja myös kiintynyt siihen, koska lapsena vietin siellä paljon aikaa. Luonto, jossa vietin aikaan lapsena oli ihmisen muokkaama. Aikuisena ymmärrän, että en saanut lapsuudessa koskaan kokea niin sanottua oikeaa metsää ja se tekee minut todella surulliseksi.

Opinnäytetyöni työstämisen aikana olen jutellut monen ihmisen kanssa metsähakkuista ja niiden vaikutuksesta. Kaikilla on mielipide asiaan, vaikka tavalliset ihmiset eivät mitään metsäinsinöörejä olekaan. Tämä johtuu mielestäni vahvasti siitä, että Suomessa metsäperinne on todella vahva, ja joka ikinen Suomessa oleva on tavalla tai toisella yhteydessä metsiin. Nykynuoria on otettu mukaan sieneen, lintumetsälle ja suunnistamaan, ja samalla vanhemmat ja isovanhemmat ovat jakaneet tietämystään metsistä. Metsiin liittyy Suomessa todella vahva suullinen perinne, joka siirtyy kertomuksilla yhdeltä sukupolvelta toiselle. Suomalaiset ovat kansana hyvin tietoinen kalleuksistaan, metsistä ja järvistä. Monella tuhannella suomalaisella on omistametsää. Metsän omistaminen vaatii melko paljon resursseja, ja lainsäädäntö takaa metsän kohtuullisen käytön ja kohtelun. Suomen metsälaki takaa esimerkiksi sen, että avohakatun tilalle on aina istutettava uutta kasvamaan. Olisi kuitenkin melko naiivia sanoa, että suuren avohakkuun jälkeen, kuten kuvassa 8, metsä palaa täysin entiselleen.

Kuva 8. Kuusamon Isoniemessä 110 hehtaarin avohakkuu (Jokiranta)

Metsähakkuita ei tulla lopettamaan, eikä se ole vaatimukseni tässä opinnäytetyössä. Metsän hoito ja sen menetelmät ovat osa suomalaista metsäperinnettä ja sen jatkuvuus on osa suurempaa kokonaisuutta, Suomen kansan identiteettiä. En kuitenkaan usko, että kuvan 8 maisema on yhdellekään ihmiselle mieliksi. Luonnontilaista metsää (kuva 9) on Suomessa jäljellä enää muutama yhtenäinen alue.

Kuva 9. Luonnontilainen metsä (Koiviso & Sauso 2019)

4 Produktion menetelmät

4.1 Menetelmänä kuvanveisto

Viimeisen opiskeluvuoteni aikana mietin todella pitkään opinnäytetyöni produktiota eli taiteellista teosta. Olen opiskellut pääsääntöisesti kuvanveistoa ja tiesin, että teos olisi kolmiulotteinen tai installaation kaltainen tuotos. Pohdin pitkään, mikä olisi oikea tapa lähestyä produktiota; opinnäytetyö tosiaan kuuluu olla näyte opituista asioista. Päätin loppujen lopuksi ottaa kaiken, mitä olen koulun aikana oppinut ja tavallaan unohtaa sen.

Olen kuvanveistäjä. Olen oppinut työstämään materiaalia sekä poistamalla että materiaalia lisäämällä. Tavalla tai toisella olen oppinut aina käsittelemään materiaalia ja sen kautta muuttamaan sen alkuperäisen muodon joksikin toiseksi. Opinnäytetyössäni päätin valita vastakkaisen menetelmän. Päätin ottaa haltuun materiaalia ja yksinkertaisesti tuoda sen tilaan. Tämä menetelmä sotii kaikkien omien mieltymysteni kanssa, sillä työstän usein materiaalia liikaa. Opinnäytetyöni on jotain aivan muuta, mitä olen tottunut tekemään ja tavallaan se yhdistää kaiken, mitä olen opintojeni aikana oppinut.

4.2 Teoksen lähtökohdat

Taiteellinen produktioni, eli teos itsessään syntyi eräänlaisesta tarpeesta: tarpeesta puhua. Metsä meidän jälkeemme –teoksen kautta löysin opinnäytetyöni aiheen. Kirja kuvaa ajankohtaisesti sitä, miten tärkeitä käännekohtia elämme suomalaisen metsän suhteen tällä hetkellä. *Vuonna 1950 Suomen metsäpinta-alasta neljännes oli kirveenkoskemattomia luonnon metsiä. Viisikymmentä vuotta myöhemmin niitä oli jäljellä enää vain viisi prosenttia.* (Räinä 2019, 39.)

Metsäkysymyksiin herääminen aiheutti minussa melko pysyviä muutoksia. Halusin kertoa oppimastani kaiken ja kuten kirjan kirjoittajatkin, kohtasin usein melko negatiivisia mietteitä kirjan ajamiin asioihin. Ymmärrän, miten ja miksi ihmisiin on juurtunut ajatus Suomen metsän olevan pyhää. Suomalaiset kokevat olevansa metsäkansaa. Suurin osa nuorisosta ei kuitenkaan osaa edes aloittaa vertailua tämän hetkisistä metsistä, sillä he eivät ole nähneet millaisia metsiä oli ennen.

Tunnen ajoittain epäilystä kaikesta sanomastani metsän puolustusristiretkelläni. En ole nähnyt koskaan oikeaa luonnontilaista metsää. Vietin lapsuuteni kokonaisuudessaan kaupungeissa, melko pienissä, mutta myös melko puuttomissa. Aikuisena koen pettymystä ja myös syvää katumusta siitä, mitä Suomen metsille tapahtuu kestävän metsätalouden varjoissa. Suomessa koetaan että meidän metsiä kasvatetaan ja kaadetaan kestävästi, mutta

se mitä avohakkuun ja käännetyn maan jälkeen jää, ei ole enää metsää. Puut eivät riitä tekemään metsää, vaan niiden monimuotoinen ja varsinkin eri-ikäinen pitkään kehittyvä rakenne on metsän indikaattori.

Teokseni lähtökohta oli henkilökohtainen tarpeeni ottaa kantaa vallitsevaan metsätaloudelliseen toimintaan. Suomessa on todella tiukat lainsäädännöt metsän hoitoon liittyen. Nämä lainsäädännöt takaavat, että on puuta jatkossakin. Suomalaisissa vanhoissa metsissä, joiden keksi-ikä on noin 300 vuotta, elää tuhansia muita eliöitä. Uskon vahvasti, että metsät eivät katoa Suomesta vielä pitkään aikaan, mutta niiden laatu ja eliöstö heikkenee vuosi vuodelta. Metsien rauhoittaminen ja palauttaminen luonnontilaan on ainoa keino näiden kallisarvoisten ekosysteemien varjelemiseen.

4.3 Produktion prosessi

Opinnäytetyöni on eräänlainen veistos, joka tehtiin pääsääntöisesti erilaisten puiden kannoista. Kannot olivat vanhoja, osittain keloutuneita ja lahoja ja siksi niiden käsittely oli hankalaa ja vaati varovaista käsittelyä. Kannot olivat tässä olomuodossa myös melko kevyitä kuivuttuaan, joten pystyin omatoimisesti siirtelemään niitä haluamallani tavalla. Kannot sekä rungon pätkä, joita käytin opinnäytetyössäni, olivat peräisin samasta paikasta. Lappeenrannan Mustolassa sijaitseviin kookasta kasaa, johon kannot on kerätty alueella suoritettuna tietyön seurauksena kuva 10.

Kuva 10. Ensimmäinen käynti kantojen ”joukkohaudalla”

Kannot olivat olleet pitkään kahdessa isossa kasassa Nuijamaantien kupeessa. Selvitin Lappeenrannan metsätalospäällikön kanssa, että alue on kaupungin tonttia. Sain suullisen luvan hakea Mustolasta muutaman kannon, sillä ehdolla, että toimin turvallisesti ja vastuullisesti alueella.

Rajasin alkuperäistä suunnitelmaani melko rajusti. Työskentelyn alussa suunnittelin teosta, joka koostuisi peräti kymmenestä kannosta, mutta päädyin rajaamaan luonnostani. Jouduin ajattelemaan realistisesti tilannetta. Tarvitsin työvoimaa, muuta en metsäkoneita, eli kantojen pitäisi lähteä kantaan ihmisvoimin. Suoritimme haun sopivasti ennen suurempaa lumimyräkkää (kuva 11).

Kuva 11. Kantojen haussa

Kannonhaku päättyi omalle kotipihalleni, jossa alkoi ensimmäinen kuivumisvaihe. Puhdistin kannot suurimmasta osasta hiekkaa, jäätä ja kaarnaa. Seuraavaksi kannot siirtyivät sisätiloihin koululle, jossa toinen ja aktiivinen kuivumisvaihe kesti muutaman kuukauden. Kantojen kuivuessa kunnolla, saatoin aloittaa työskentelyn. Koululla odotin kantojen kuivumista ja puhdistin sitä mukaan niistä irtoavaa maa-ainesta. Kantojen ollessa jo hyvin kuivassa vaiheessa, aloitin veistoksen ensimmäisen kasaussaiheen. Ensimmäinen kasaus oli siis veistoksen luonnostelua parhaimmillaan, mikä kanto menee mihinkin, mistä niitä pitää muokata tai sahata, jotta lopputulos on haluttu. Tällä hetkellä kasaus on vielä luon-

nosvaiheessa, eikä mitään osia ole kiinnitetty lopullisesti yhteen. Veistoksen suurin kokonainen kappale, eli rungon pätkä on vielä aktiivisessa kuivumisvaiheessa, ja sen nosteluun ei valitettavasti omat ihmisvoimat riitä. Teoksen kokonaisuuden hahmottaminen vaati veistotiloissa olevaa nosturia, jonka avulla runko voidaan asettaa kantokokonaisuuden yläpuolelle havainnollistamaan veistoksen lopullista ulkomuotoa.

Työskentelyprosessini koki todella monta melko suurta muutosta. Alkuperäisessä suunnitelmassani halusin lähestyä teosta todella minimalistisella otteella ja jättää kantojen käsittely minimiin. Kannot on käsitelty niin vähäeleisesti kuin mahdollista. Käsittely koostuu kantojen kuivattamisesta, jolloin kaikki juuriin punoutuneet kivet ja hiekka päästävät irti kodistaan. Kantojen puhdistamiseen tarvitsee aikaa ja kärsivällisyyttä, sillä suurin osa niistä ympäröivästä mullasta ja maa-aineesta on punoutunut kiinni monien kymmenien vuosien ajan. Tarkoituksena olisi esitellä materiaaliin raakuus ja koskemattomuus, eli muokata materiaalia mahdollisimman vähän ja luoda kannoista itsestään yhtenäinen toimiva kokonaisuus. Kaikki kannoissa esiintyvät värit, uurteet ja kuviot ovat kertomus puun elämästä. Ne ovat tarinoita, jotka jäävät usein kertomatta.

Teos muokkautui usein. Ensimmäisen suunnitelman jälkeen halusin tehdä jotain monimutkaisempaa ja suunnittelin installaation sijaan kannoista koostuvaa veistosta. Veistoksessa kannot ovat aseteltu kehään niin, että pienet yksittäiset kannot muodostavat yhden suuren juurakon. Kantojen yläosaan jatkoksi tulee melko järeä, mutta laho noin 2,5 metriä pitkä rungon pala. Yhdessä nämä osat synnyttävät uuden puun. Se koostuu puista jotka saivat kaatua hakkuun seurauksena (kuva 12). Veistoksen suunnittelu oli tuttua ja turvallista ja tarrasin tähän ideaan epätoivoisesti. Produktioni oli tässä vaiheessa ajautua vanhoihin tuttuihin toimintamalleihin.

Kuva 12. Veistoksen ensimmäisiä kokeiluja

Taiteellisen työskentelyni ohjaaja oli tapaamassa minua opinnäytteeni produktion osalta kuvan työvaiheen aikana. Keskustelimme ohjaajani kanssa siitä, mitä teos kuvaa ja millaista tunnelmaa se välittää katsojalle. Ohjaava taiteilija oli tietoinen metsähakkuuaspektista teoksessani.

Pohdimme yhdessä teosta pitkään, se ei välittänyt haluttua viestiä. Tässä vaiheessa teos oli enemmänkin jonkinlainen monumentti puille, ja siitä sai melko positiivisen ja kunnioitettavan mielikuvan. Tarkoituksen oli herättää päinvastaisia tuntemuksia. Olin risteyskohdassa teokseni kanssa, en tiennyt, mitä tehdä. Loppujen lopuksi luovuin ripustuksesta, sillä sen tekninen toteuttaminen olisi ollut miltei mahdotonta. Palasin yksinkertaisuuden pariin. Lähestyin kantoja yksitellen, tutkien niiden kuvioita, värejä ja muotoja. Kannot olivat kauniita itsessään, ja tarpeeni muokata niitä, sekä asetella uuteen järjestykseen katosi.

Teos eli produktio, muuttui jatkuvasti työskentelyn eri vaiheissa. Lopussa päädyin alkupe-
räiseen ajatukseen, ja hylkäsin kaikki materiaalin muokkaukset. Uskon, että joskus vä-
hemmän on enemmän ja tässä tapauksessa, se päätös vaati poistumista omilta turvalli-
suusalueilta.

Opinnäytetyönäyttely Imatran taidemuseolla lähestyi. Ensimmäisenä ripustuspäivänä te-
okseni osat olivat pääsääntöisesti kaikkien paikallaolijoiden tiellä. Seinille ripustettavat
teokset saivat ensimmäisenä pysyvän paikan museon seinille, sen jälkeen vasta kolmi-
ulotteinen teokseni. Museon tilat olivat suuret, suuremmat mitä olin muistanut, ja teokseni
osat näyttivät pieniltä ja vierailta ympäristössä. Toisena ripustuspäivänä tunsin antautumi-
sen tunnetta ja lähestyin teostani museon tilojen kautta. Kannot olivat liian yksinäisiä irral-
laan toisistaan museon lattialla ja vasta silloin teokseni sai lopullisen muotonsa (kuva 13).

Teokseni koostui kuolleiden puiden kannoista, jotka yhdessä muodostivat kaatuneen
puun. Kannoista koostuvan teoksen lisäksi, teokseen kuului myös auditiivinen osa. Instal-
laation vieressä oli valkoiseksi maalattu puinen laatikko, jonka sisältä kuului ystäväni
Teemu Rantaniemen haastattelun pätkiä. Haastattelussa ystäväni kertoi mökistään, ja
kuinka sen ympäristö avohakattiin. Haastattelun olennaisin osa oli mielestäni se, miten
ystäväni kokee mökkimaiseman muuttuneen hakkuun seurauksena.

Mietin pitkään teokselle sopivaa nimeä. Teosten nimeämisprosessin etenemisellä on yleis-
esti ottaen kaksi tapaa: joko se on helppoa ja vaivatonta, tai mahdottoman vaikeaa. Jäl-
kimmäinen vaihtoehto oli osuvampi tämän teoksen kohdalla. Nimi *Joutomaa* sai alkunsa
ystäväni haastattelun ansiosta. Haastattelussa ystäväni kuvaa itselleen rakasta mökki-
maisemaa metsähakkuun jälkeen sanalla joutomaa. Joutomaa on metsätaloudellisesti
arvotonta maaperää, jolla ei kasva mitään. Nimi kuvastaa ironisesti Suomen metsätalous-
kierteessä olevia metsäalueita. Joutomaalla ei kasva puita sen köyhän ravinnearvon takia,
ja sellaiseksi metsien maaperätkin voivat muuttua jatkuvan käytön seurauksena.

Kuva 13. Teos *Joutomaa* Imatran taidemuseolla

5 Yhteenveto

Metsä, kuten ihmiskuntakin, muuttuu maailman muuttuessa. Ihmisen historiaan mahtuu loputtomasti uusia keksintöjä, mahdollisia virheitä, oivalluksia ja ponnistuksia. Ihmisellä on kyky ajatella omaa parastaan, suunnitella tulevaisuutta rakentavasti ja tehokkaasti. Luonto on kuitenkin tehnyt samaa suunnittelutyötä jo kauan ennen ihmistä. Luonnossa muodostuneet ekosysteemit kuten järvet, suot ja metsät toimivat omien syklien ja aikataulujen mukaan, ja ne ylläpitävät eliöitään taitavasti. Ihmisen älykkyyden ja kyvykkyyden ansiosta, ihminen osaa ajatella myös muiden eliöiden parasta.

Metisen ja järvien maana, Suomi ja sen kansalaiset ovat aitiopaikoilla seuraamassa paikallisen luonnon avunpyyntöjä. Luonnossa kaikki liittyy kaikkeen, eikä mitään tapausta tai tekijää voi eliminoida suuremmasta kokonaisuudesta. Metsä, tarkemmin ottaen suomalainen metsä, oli opinnäytetyöni keskeisin tekijä. Lähestyin suomalaista metsää hyvin henkilökohtaisesta näkökulmasta, ja halusin tehdä sille kunniaa. Opinnäytetyön kirjallisen osion kautta tutustuin syvemmin moniin taiteilijoihin ja heidän tapaan tuoda luonto mukaan taiteeseensa. Käsittelin luontoa taiteessa hyvin kevyesti ja vaatimattomasti, sillä aihe on itsessään todella rikas ja laaja. Keskityin opinnäytetyössäni puuhun, materiaalina taiteessa ja elävänä metsän osana.

Taiteellisessa produktiossani pohdin paljon omaa suhdettani suomalaiseen metsään. Opinnäytetyöprosessin aikana ymmärsin monia asioita myös omasta tietämättömydestäni. Suomen nykyinen metsätalous on vuosikymmenien aikana kehittynyt ja muovautunut suurteollisuus. Lähestyin aihetta tunteiden sokeuttamana. Vastustin avohakkuuta, mutta tällä asialla on monta puolta. Keskusteluissa metsäkysymyksistä ja ympäristökysymyksistä, on aina useampi kuin yksi osapuoli, tekijä ja lähestymistapa. Suuren kokonaisuuden ymmärtäminen vaatii avoimuutta ja kykyä ottaa huomioon myös vastapuolen kanta.

Opinnäytetyöprosessin aikana opin kyseenalaistamaan myös tietoa, johon epätoivoisesti halusin uskoa. Halusin ajatella, että Suomen metsätalous on tuhonnut metsät ja ekosysteemit metsien mukana. Suomessa kuitenkin pidetään hyvää huolta metsistä, mutta parannettavaa on vieläkin.

Lähestyin opinnäytetyöni aihetta hyvin henkilökohtaisista näkökulmista. Halusin kertoa omasta suhteestani metsään ja tuoda esille metsän tärkeyttä ja korvaamattomuutta. Kokonaisuutta tarkastellessani kuitenkin tajusin, että produktioni tärkein tarkoitus oli kertoa muiden tarina. Tarinan päähenkilö oli suomalainen metsä.

Lähteet

- Art Docent Program. 2019. Artist Spotlight: Cornelia Konrads. Viitattu 03.11.2020. Saatavissa <https://www.artdocentprogram.com/artist-spotlight-cornelia-konrads/>.
- Goldsworthy, Andy. 2000. TIME. Lontoo: Thames & Hudson Ltd.
- Cohan, J. Richard Long. Viitattu 3.11.2020. Saatavissa <https://www.jamescohan.com/artists/richard-long>.
- Drury, C. 1996. Viitattu 10.02.2021. Saatavissa <https://chrisdrury.co.uk/tree-vortex/>.
- Drury, C. 2011. <https://chrisdrury.co.uk/land-water-and-language/>.
- Jacquot, S. & Taylor, G. Andy Goldsworthy. Living your wild crativity. Viitattu 02.02.2021. Saatavissa <https://www.livingyourwildcreativity.com/art-gallery-1-mitchell-1>.
- Jokiranta, A. & Juntti, P. Ruohonen, A. Räihä, J. 2019. Miltä näyttää metsä meidän jälkeemme? Koneen Säätiö. Viitattu 16.02.2021. Saatavissa <https://koneensaatio.fi/miltaanayttaa-metsa-meidan-jalkeemme/>
- Koivisto, A. & Sauso R. 2019. Metsällä ja metsällä on eroa. Suomen luonto. Viitattu 17.02.2021. Saatavissa <https://suomenluonto.fi/metsalla-ja-metsalla-on-eroa/>.
- Konrads, C. 2007. Passage. Viitattu 03.11.2020. Saatavissa <https://www.cokonrads.de/index.php/home/portfolio/site-specific-works/12-passage-2007>.
- Konrads, C. 2010. Settlement. Viitattu 03.11.2020. Saatavissa <https://www.cokonrads.de/index.php/home/portfolio/site-specific-works/23-settlement-2010>.
- Lailach, M. 2007. A line of 682 stones. Land art. Köln: TASCEN
- Long, R. 2015. Richard Long. Viitattu 03.11.2020. Saatavissa http://www.richardlong.org/Exhibitions/2015/red_gravity.html.
- Naukkarinen, O. 2003. Ympäristön taide. Taideteollisen korkeakoulun julkaisu. Helsinki: Ilmari design publications.
- Penny, N. 1993. The Materials of Sculpture. New Haven ja Lontoo: Yale University Press.
- Sarajas-Korte, S. 1987. Puujumalainen. Teoksessa Suomen rakennustaiteen museo, Suomen taideteollisuusyhdistys & Nykytaiteen museo ry. 1987. Puun kieli. Puu Suomen veistotaiteessa, muotoilussa ja arkkitehtuurissa. Suomen rakennustaiteen museo.

Sepänmaa, Y. 2000. 1. Luonnon ja ihmisen estetiikka. Teoksessa. 2000. Metsä ja Puu 3 – Puun kauneus. Helsinki: Rakennustieto Oy